

Kadare

LAOKOONTI

Më shihni tek mbytem nga gjarpërinjtë
Në muze të Luvrit, në Madrid, në Nju-Jork.
Para syve tuaj e aparatesh turistësh
Qindra vjet kam që vuaj, nga që s'flas dot.

Si të flas? A mundet një nofull mermeri
Të lëvizë një grimë, të qortojë diçka?
Vini re sytë e mi, te zgavrat e thella,
Një enigmë, si amebë të tharë atje ka.

Një të fshehtë të madhe ndrydh brenda gjoksit
Para syve tuaj, në Paris, në Madrid.
Ah, do të doja gjarpërinjtë dyfish të m'i shtonit,
Veç sekretin e madh të shkarkoja një ditë.

Tek më vini rrotull, unë them me vete
Kaq të verbër të jeni, sa mos ndieni këtë,
Që ky ngërç e ky ankth në gjithë qenien time
S'është nga gjarpërinjtë, po nga tjetër gjë?

Mijëra herë në mijëra net e ditë
Të vërtetën e frikshme përsëris pa pushim.
Me shpresën e marrë se nga kjo përsëritje
Ndoshta mermeri pëson një ndryshim.

Po s'ndërron ai kurrë.
Art i skulpturës
Gënjeshtrën mbi mua ka ngrirë përgjithnjë.
I mbërthyer në dëshminë e saj të rreme,
Të vërtetën kujtoj e qaj për të.

Si çdo gjë e tmerrshme, është i thjeshtë sekreti,
Që brenda boshllëku i gjoksit tim mban.
Afroni, pra, kokat të dëgjoni të vërtetën,
Mua s'më mbytën gjarpërinjtë, por trojanët më vranë.

O sikur të mundja gjithçka të tregoja,
Si do të ngrinit para meje si gur,
Por unë jam i dënuar mes rropamës suaj
Moskokëçarëse, monologun të thur.

Ju e dini se përpara Trojës aherë
Kali i drunjtë, dhuratë e grekëve u shfaq.
Ky kalë në dy grupe i ndau trojanët:
Ta pranonin atë, ose ta flaknin sakaq.

Pajtim me armikun, ulërinin tradhtarët,
Mjaft më me luftë, zjarre edhe helm.
Erdh' koha që shpatat ti kthejmë në parmenda,
Armiqtë në miq erdh' koha t'i kthejmë.

Në mbledhje të gjatë "pro" dhe "kundra" kalit,
 Unë "kundrat" kryesova me tërbim.
 Dhe juve ju kanë thënë se aherë hyjnitë
 Gjarpërinjtë më dërguan si ndëshkim.

Ç'përralla kalamajsh, ç'trillim për budallenjtë.
 Unë gjarpërinjtë do të sprapsja me një shkelm.
 Po ç't'i bëja fushatës së tradhtarëve kundër meje,
 Shantazheve, letrave anonime plot helm.

Ditë e natë e me javë polemika vazhdonte
 Nga shtresat e mesme e gjer lart në qeveri.
 Ishte vjeshtë.

Nën qiellin e hirnosur me erë
 Kali i drunjte përjashta priste në shi.

Atë kalë unë i pari e kisha goditur,
 Ndaj, e dija, këtë s'do ma falnin përjetë.
 Më në fund "vijë e butë" fiton mbi të "ashprën"
 Dhe ne, "kokëfortët", na vunë në arrest.

Në burg, me gotën e ujit, në mesnatë
 Helmin më dhanë ata të pi,
 Ata që ulërinin kundër dhunës dhe shpatës,
 Që dinin të kafshonin tamam si gjarpërinj.

Në mëngjes që pa gdhirë në breg të detit
 Ma hodhën kufomën drejt mbi zhavorr.
 Rapsodët aherë anembanë përhapën
 Version fals të gjarpërinjve hyjnorë.

Ky ishte mbarimi i polemikës për kalin,
 Ju e dini me Trojën ç'ndodhi pastaj.
 Tre mijë vjet rresht,
 nga muzeu në muzera,
 Unë hamalli i mermertë, gënjeshtrën mbaj.

Tre mijë vjet... Akoma zjarret e Trojës
 Si floknajë e kuqe më rrinë në sy,
 Po më i tmerrshëm se zjarret, kujet e vomet,
 Ishte fundi fare,
 kur u bë qetësi.

Troje e braktisur.
 Gërmadhë
 Hi i ftohtë,
 Dhe poshtë ne të vdekurit shtrirë
 rresht.
 Dhe papritur, në muzg sipër tokës së mardhur
 U ndje diçka që atë çante përmes.

Ç'ish kjo gërvimë kështu, kjo jehonë.
 Vumë veshin. Kuptuam. Grekët e ligj
 Përmbi qendrën e qytetit me parmendë lëronin,
 Për të thënë se Troja përjetë vdiq.

Ja më në fund dhe parmenda e tyre.
 Ah, plugu i saj si na çante më dysh.
 Nga tradhti e Trojës, nga gjithë dhembjet,
 Ky kafshim i parmendës m'i hidhuri ish.

T'i kthejmë shpatat më në fund në parmenda.
Kështu thërrisnin atëherë ata.
Midis fjalëve tuaja, si mallkim, si gjëmë
Veshët me kapën edhe këtë hata.

Më kanë lodhur më shumë, besomëni, ca fjalë,
Se kjo peshë e neveritshme gjarpërinjsh.
Ju, që gjer në hënë kini shkuar, si vallë
S'depërtoni dot gjer në gjoksin tim?

Gumëzhima juaj si zhaurimë deti
Më vjen nga çdo anë më përplasat në vesh.
Nga copëra bisedash shumëgjuhëshe rreth meje
Shqetësimet e mëdha të botës marr vesh.

Dëgjoj emra shtetesh të reja që kanë dalë,
Emra kombesh e popujsh të rinj dëgjoj,
Veç ai, i vjetri, i tmerrshmi kalë,
Ashtu si aherë ka mbetur njëlloj.

Prej potkonjve të tij unë rrëqethem akoma
Dhe kështu në mermer i mbrojtur siç jam,
Kurse ju, të pambrojturit, ju prej mishi dhe kocke
Vërtiteni mospërfillës nga salla në sallë.

Vërtiteni,
Flisni për teatrin e për plazhet,
Për gjithfarë motorësh e gjithfarë qeverish,
Pa ju shkuar mendja se ai mund të shfaqet
Në një ditë të rëndomtë, një mëngjes me shi.

Ashtu si aherë....
Po mjaft, u lodha.
Nga vërtitja juaj po më erren sytë.
Nga rropama juaj veshët më gjëmojnë
Në muze të Londrës në Luvër e Madrid,

Në më pafshi ndonjë ditë të bëhem copëra
Nga marazi, siç thonë, të plas, t'ia bëj "krak",
Jo kujtimet e Trojës, as gjarpërinjtë monstra,
Po shpërfillja juaj
do të bëhet shkak.

1975

Poema "Laokoonti" është botuar në vëllimin poetik "Koha", Tiranë 1976. Më tej është përzgjedhur prej autorit për të qenë pjesë e dyzet poezive më përfaqësuese të tij në vëllimin e fundit me poezi të përzgjedhura "Ca pika shiu ranë mbi qelq", Tiranë 2003.